

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Рошин Г.Г., Кузьмін В.Ю., Іскра Н.І.

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

В нашій країні поступово проходить реформування системи охорони здоров'я, в зв'язку з чим приймаються нові закони, створюються нові нормативно-правові акти.

Ще з радянських часів ми знали, що медична допомога, за своїм видом, розподіляється на: першу медичну, першу долікарську, першу лікарську, кваліфіковану та спеціалізовану медичну допомогу. Причому, під терміном «перша медична допомога» мали на увазі комплекс найпростіших заходів, що спрямовані на тимчасове попередження загрозливих для життя людини станів та попередження розвитку можливих тяжких ускладнень, які надавались в порядку само- та взаємодопомоги.

Зараз, згідно з Законом України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» №3611-VI від 7 липня 2011 року визначено, що «медична допомога – діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами» (стаття 3). Далі, в розділі V статті 33 цього Закону зазначено, що «медична допомога за видами поділяється на екстрену, первинну, вторинну (спеціалізовану), третинну (високоспеціалізовану), паліативну, медичну реабілітацію».

Тобто перша медична допомога, як вид медичної допомоги вже не існує, хоча в Наказі МОЗ України №370 від 1 червня 2009 року визначено, що до складової Єдиної системи надання екстреної (невідкладної) медичної допомоги входять й «фахівці, що не мають медичної освіти (працівники МВС, рятувальники та інші), функціональні обов'язки яких передбачають надання першої допомоги». Однак, згідно з Законом України «Про екстрену медичну допомогу» №5081-VI від 5 липня 2012 року (стаття 1) термін «перша медична допомога» змінено на «домедичну допомогу» та викладено у наступній редакції «домедична допомога – невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи».

Далі, в статті 12 цього Закону наводиться перелік осіб, які «зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані, є: рятувальники аварійно-рятувальних служб, працівники державної пожежної

охорони, працівники органів та підрозділів міліції, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги».

Якщо розглядати обов'язки медичних працівників, то в статті 37 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» говориться про те, що «медичні працівники зобов'язані невідкладно надавати необхідну медичну допомогу у разі виникнення невідкладного стану людини». Виникає питання – Яку? Мабуть – екстрену...

Однак в статті 1 цього Закону, в котрій визначаються значення термінів, зазначено, що «екстрена медична допомога – медична допомога, яка полягає у здійсненні працівниками системи екстреної медичної допомоги відповідно до цього Закону невідкладних організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на врятування і збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я», а в статті 3 водночас зазначається, що «система екстреної медичної допомоги – сукупність визначених цим Законом закладів охорони здоров'я та їх структурних одиниць, які забезпечують організацію та надання екстреної медичної допомоги, у тому числі під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків».

Тобто екстрена медична допомога надається лише працівниками системи екстреної медичної допомоги, до яких, згідно статті 11, відносяться:

– «медичні працівники центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги, які безпосередньо надають екстрену медичну допомогу та/або забезпечують її надання згідно із цим Законом;

– немедичні працівники центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги, які здійснюють організаційно-технологічне забезпечення надання екстреної медичної допомоги медичними працівниками системи екстреної медичної допомоги».

Таким чином, залишаються багато не врегульованих питань, а саме детальне визначення видів та обсягу медичної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації на догоспітальному етапі в залежності від обставин.